

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ-ಹೃದಯ

‘ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೂ, ಲೋಕದ ಜೊತೆಗೂ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಬಲ್ಲ’ - ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ‘ಎಲ್ಲರ ಗಾಂಧೀಜಿ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮಾತಿದು. ಈ ಮಾತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಓದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ಅದೇ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು: ‘ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹೃದಯ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲ’. ನಾವೆಲ್ಲ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಒದಲಿಸುವಂತಹ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳು, ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬರುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಸಾಲುಗಳು.

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಆತ್ಮನಿವೇದನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬರುವಂತಹದ್ದು. ಇದು ದೇವರೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುವ ನಿವೇದನೆ. ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ಮಾತನ್ನು ದೇವರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ‘ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು, ಬದುಕನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸು’ ಎನ್ನುವುದು ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳ ಉದ್ದೇಶ. ಆಧುನಿಕ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಉದ್ದೇಗವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವ ಮದ್ದಿನ ಆಯಾಮವೂ ಇದೆ. ಮಾನಸಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಗಳಿಸುವುದು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಮ್ಮದಿಗೂ ಪೂರಕ. ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಸ್ಥತೆ, ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಕೆಲಸ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನೇ, ‘ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೂ, ಲೋಕದ ಜೊತೆಗೂ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಬಲ್ಲ’ ಎನ್ನುವ ಮಹಾತ್ಮನ ಮಾತು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ನಮ್ಮನ್ನು ನಾಚಿಕೆಗೆ ದೂಡುವಂತಹದ್ದು - ‘ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಹೃದಯ, ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲ’ ಎನ್ನುವ ಮಾತು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಬಿಡಿಸಲಾಗದ ನಂಟು. ಧರ್ಮದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಇಂದಿನ ಮಠಾಧೀಶರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯಾವ ಬಗೆಯದು? ಅದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ‘ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಜೊತೆಗೂ, ಲೋಕದ ಜೊತೆಗೂ ಶಾಂತಿಯಿಂದಿರಬಲ್ಲ’ ಎನ್ನುವ ಗಾಂಧೀವಾಕ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ

ನೋಡಬಹುದು. ತನ್ನ ಜಾತಿ-ಧರ್ಮದ ಅಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವುದು ಧರ್ಮಗುರುಗಳ ಕರ್ತವ್ಯವಷ್ಟೇ. ಈ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ ‘ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವ್ಯಸನ’ದ ರೂಪ ತಳೆದಾಗ, ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳು ಪಕ್ಷ ರಾಜಕಾರಣದ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಲು ತೊಡಗಿದಾಗ ಸಮಸ್ಯೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮುದಾಯವೊಂದರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸದೆ ಹೋದರೆ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದಾಗಲೂ ಸಮಸ್ಯೆ ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಲೌಕಿಕದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಸ್ವಾಮೀಜಿಗಳ ನಡೆ-ನುಡಿಯನ್ನು, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಕುರಿತಾದ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಮಾತುಗಳ ಜೊತೆಗಿಟ್ಟು ನೋಡಬೇಕು. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಹೃದಯವನ್ನು ದೂರವಿಟ್ಟು, ನಾಲಿಗೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದರ ಪರಿಣಾಮ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವಂತಿದೆ. ಈ ನಾಲಿಗೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ, ಮನುಷ್ಯನೊಳಗೂ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ, ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಶಾಂತಿಯು ಸುಳಿವಿಲ್ಲ. ಮಹಾತ್ಮನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ‘ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ’ ಸಪ್ತ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಾತಕಗಳೊಂದಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ತ್ಯಾಗಕ್ಕೂ ಪೂಜೆಗೂ ಎತ್ತಣ ಸಂಬಂಧ ಎಂದು ನಮಗನ್ನಿಸಬಹುದು.

‘ಎಲ್ಲರ ಗಾಂಧೀಜಿ’ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಗಾಂಧೀಜಿ ತಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ದಿನದಂದು, 1948ರ ಜನವರಿ 30ರ ಬೆಳಿಗಿನ ಜಾವ 3.30ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಸಾಲುಗಳಿವೆ: ‘ನಾನು ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ, ಸ್ವರ್ಗವನ್ನಾಗಲೀ, ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ; ನಾನು ಬೇಡುತ್ತಿರುವುದು ಒಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ; ಯಾತನಾಮಯಿ ಜೀವಗಳ ನೋವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸು.’ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಪೂಜೆ ನಿಸ್ಪಾರ್ಥವಾಗುವುದು ಹೀಗೆ.

ಗಾಂಧೀಜಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಐದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳ ಕನ್ನಡ ರೂಪಗಳನ್ನು ‘ಎಲ್ಲರ ಗಾಂಧೀಜಿ’ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳೂ ಪರಹಿತವನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೇಡುವಂತಹವು, ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯ ಹೊಳಪನ್ನು ಕಾಣಿಸುವಂತಹವು. ನರಸಿಂಹ ಮೆಹ್ರಾ ಅವರ ‘ವೈಷ್ಣವ ಜನ್ಮ ತೋ

ಪ್ರಾರ್ಥನೆ - ‘ಎಲ್ಲರ ನೋವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾದರೆ / ಗೆಲ್ಲುವೆ ನೀನು ಬಾಳಲ್ಲಿ / ಲೋಭವಿಲ್ಲದ ಉಪಕಾರವೆ ಸುಖವು / ಗರ್ವವು ಬಂದಿರೆ ಮನದಲ್ಲ’ ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗಿ, ‘ಥಳುಕು ಬಳುಕುಗಳ ಮೋಹವ ಮೀರಿ / ಸ್ಥಿತ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಮನ ಉದಯಿಸಲಿ / ಮನುಜ ರೂಪದಲೆ ದೇವರ ಕಂಡರೆ / ಪುಣ್ಯಧಾಮಗಳೆ ಹೃದಯದಲಿ’ ಎನ್ನುವ ಉದಾತ್ತ ನೆಲೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ (ಅನುವಾದ: ಜಯಂತ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ). ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರರ, ನಿನ್ನ ಕರೆಗೆ ಯಾರೂ ಓಗೊಡದಿದ್ದರೂ ಒಬ್ಬನೇ ನಡೆ ಒಬ್ಬನೇ ನಡೆ ಎನ್ನುವ ‘ಏಕ್ಯ ಚಲೋ’ ಗೀತೆ, ‘ನಿನ್ನ ನೋವಿನ ಉರಿ ಜ್ವಾಲೆಯಲಿ / ನಿನ್ನದೆಯ ಬೆಳಕ ಬೆಳಗಿಸಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಉರಿ’ (ಅನು: ನಟರಾಜ್ ಹುಳಿಯಾರ್) ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ತುಳಸೀದಾಸರ ‘ರಾಮಚರಿತ ಮಾನಸದಿಂದ ಹೆಕ್ಕಿದ ‘ರಘುಪತಿ ರಾಘವ ರಾಜಾರಾಮ’ ಗೀತೆ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹೆನ್ರಿ ಫಾನ್ ಲೈಟ್‌ರ ‘ಅಬ್ಬೆಡ್ ವಿತ್ ಮಿ’ ಹಾಗೂ ಜಾನ್ ಹೆನ್ರಿ ನ್ಯೂಮನ್‌ರ ‘ಲೀಡ್ ಕ್ರೆಂಟ್ಲಿ ಲೈಟ್’ ರಚನೆಗಳು ದೈವದೊಡನೆ ಮನುಷ್ಯನ ವಿನೀತಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಹವು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು ಆತ್ಮದ ಹೊಳಪಿನ ಜೊತೆಗೆ ಪರಹಿತ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸುವಂತಹವು. ಹೃದಯ ಹಾಗೂ ನಾಲಿಗೆ ಅಭಿನ್ನವಾಗಿ ಗಾಂಧಿಯ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ನಾಲಿಗೆಯ ಉಲಿಗಲಾಗಿರುವಷ್ಟೇ ಉಳಿದವೆಯೇ ಅಥವಾ ಹೃದಯದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿವೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವರ್ತಮಾನವೇ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಪರಹಿತವನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದು ನಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಸ್ಪಾರ್ಥ ಮನೋಭಾವ ನಮಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯ ಕುರಿತ ಅಸಹನೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಮಾತುಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಜೀವಶಕ್ತಿಯೇ ನಷ್ಟಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಸಂದಿಗ್ಧದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ, ‘ಗಾಂಧೀಜಿ’ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರೇ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ.

ಚಂಪಕಮಾಲಾ

ಮಾತೇ ಮತ್ತು

- ಕಾಲದ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳನ್ನು ಬಿಡು, ಕಾಲನ್ನೆಳೆಯುತ್ತಾ ನಡೆಯಬೇಡ. -ಎ.ಪಿ.ಜೆ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ
- ಭಕ್ತಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು. ಅದು, ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. -ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.
- ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಿಗೆ ಜೀವನವೇ ಹೋರಾಟ. ಆದರೂ ಅದರಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಬಾರದು. -ಸ್ಯಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ

- ನಿರ್ಭಯವೂ ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತವೂ ಆದ ಜಗತ್ತಿನ ಅನ್ವೇಷಣೆಯೇ ವಿಜ್ಞಾನ. - ಸಿ ಎ ರಾಮನ್
- ಮನುಷ್ಯ ವಿನಾಶದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೂ ಬದುಕಿನ ತಂತು ಎಟುಕಿತೆ ಎಂದು ಅರಸಬೇಕು. -ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ
- ಒಂದು ತಾಸು ಓದಿದರೆ ಎರಡು ತಾಸು ದುಡಿಯಿರಿ, ಮೂರು ತಾಸು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ. -ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ

- ಕಿವಿ ಕೊಡುವ ಸದ್ಬುದ್ಧಿ ಇದ್ದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಅನಾಹುತಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದು. -ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ
- ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಮಾನವನೇ ಅಲ್ಲ. ನೀನು ಕ್ಷಮಿಸದಿದ್ದರೆ ನೀನು ದೇವರೇ ಅಲ್ಲ. -ಎಸ್.ವಿ. ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟ್ಟ
- ನಮ್ಮ ಅಸುರಕ್ಷಿತ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಹಾನಿ ಮಾಡಿದಷ್ಟು, ಬದ್ಧ ವೈರಿಯೂ ಮಾಡಲಾರ. -ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ